

Gegants de Sant Hipòlit

Sant Hipòlit de Voltregà

Ubicació

Comarca: Osona
Lloc/Adreça: Plaça de la Vila, 1
Emplaçament
Alçada: A la Casa de la Vila
529m

Coordenades:

Latitud: 42.01549
Longitud: 2.23642
UTM Est (X): 436777
UTM Nord (Y): 4651778

Classificació

Número de fitxa 08215 - 159
Àmbit: Patrimoni moble
Tipologia Objecte
Estil / època: Contemporani Popular
Segle XX
Estat de conservació Bo
Protecció Inexistent
Accés Fàcil
Ús actual: Científic
Titularitat Pública
Titular: Ajuntament de Sant Hipòlit de Voltregà
Autoria de la fitxa Adriana Geladó Prat
Data de registre de la fitxa: dc., 25/03/2020 - 01:00

Descripció

Conjunt de figures format per una parella de gegants de grans dimensions, un gegantó i cinc capgrossos. Els gegants s'anomenen Serafí (3,66m d'alçada i 45kg de pes) i Cànvida (3,56m d'alçada i 41kg de pes), representen una parella de senyors benestants i tenen el cos bastit amb fibra de vidre, les mans i els braços de cartró pedra i els cavallets per transportar-los de ferro. Van vestits amb robes de cotó i vellut, enjoiats i amb corona. El gegant porta capa i un pergamí enrotllat a la mà, mentre que la geganta duu un ramillet de flors en una mà i un mocador de punta de coixí a l'altra. La particularitat d'aquesta parella és el sistema de ventilació interior que tenen instal·lat per rebaixar la temperatura del portador. Consta d'uns ventiladors d'aire alimentats amb unes petites plaques solars situades al cap de les figures. El gegantó Patufet (2,30m d'alçada i 14kg de pes) presenta el cavallet per transportar-lo bastit amb fusta, amb el cap de cartró pedra i les mans de roba. Va vestit amb una bata de col·legi amb l'emblema de la colla castellera, porta dos xumets penjats al pit i barretina catalana. Pel que fa als capgrossos són fets amb cartró pedra, amb dues figures femenines i tres de masculines (un d'ells s'anomena Hipòlit).

Observacions:

El músic Joan Camps i Valentí, de can Llorenç Sabater, és l'autor de la música del passant o ball dels gegants de Sant Hipòlit, anomenat La Barcarola, composta l'any 1955 i que també compta amb coreografia pròpia. El dia de l'estrena dels gegants antics fou tocada per la cobla local Els Angelets. A principis del segle XIX, aquesta peça fou adaptada a gralla i, en l'actualitat, la toquen els grallers de la colla. La peça està registrada al Cens de Balls de Gegants de Catalunya, que elabora l'Agrupació de Colles Geganteres de Catalunya. Totes aquestes figures es guarden a l'ajuntament del municipi, restant exposades per a la ciutadania.

Història

Els primers gegants de Sant Hipòlit dels que hi ha constància foren comprats a la Industrial Bolsera del Raval de Barcelona l'any 1953, per iniciativa de la Comissió de festes del municipi. Eren de fusta i van costar 300 pessetes cada gegant i 300 pessetes els sis capgrossos, amb l'ajuda de l'ajuntament i de diverses subhastes i rifes efectuades al municipi. Els vestits els van cosir les dones del poble al col·legi dels Sagrats Cors on es guardaven, amb roba de l'empresa tèxtil Indústries Riva, i pesaven uns 70kg. S'estrenaren a la plaça de l'Església l'any 1955 i es casaren a l'antic camp de futbol del municipi, abans de la construcció de la Pista que el substituï. Els seus padrins foren el dr. Turró i la sra. Maria Calvet. Foren restaurats entre els anys 1962-63 després d'estar tancats a les golfes del col·legi durant un temps, on quedaren força malmesos. Poc temps després es deixaren de fer servir altre cop. Els actuals gegants de Sant Hipòlit foren construïts l'any 1986 per la Judith Camps i en Gabí Boixader, del taller Gabins de Torelló. Inicialment foren bastits amb cartró pedra i tenien un pes considerable de 55kg el gegant i 50kg la geganta. Tant els vestits com els complements foren dissenyats pel taller de la Teresa Mo de Vic (Teresa Montells Oms), tot i que es confeccionaren a l'atelier de la Gemma Malé a Mataró. Foren apadrinats per l'alcalde Jordi Gallifa i per la sra. Conxita Valentí i s'estrenaren el 31 d'agost de l'any 1986. El mes de març de 1987 participaren en la inauguració de la nova residència d'avis del municipi i de la restauració de la Casa de la Vila. A principis del segle XXI, el gegant va patir un accident que li va malmetre la cara, fet que fou aprofitat per restaurar-los i millorar-los: es va canviar el cos original de cartró pedra per un altre de fibra de vidre (conservant les mans i els braços), reduint-ne d'aquesta manera el pes. El gegantó Patufet s'estrenà per la festa major de l'any 2000. Fou construït per la pròpia colla gegantera a partir d'una idea extreta d'un altre poble de la comarca, que consistia en l'adaptació d'un dels capgrossos en gegantó. Pel que fa als capgrossos, cal dir que en origen n'eren 6 i que un d'ells col·labora en l'actualitat amb el Drac que vol tragar (des d'aquest moment, el capgrossos s'anomena Hipòlit). Dels capgrossos antics, que acompanyaven als primers gegants, se'n sap poca cosa, exceptuant alguns possibles noms com la Nena, la Vella o Xurriaca. La Colla de geganteres i grallers Sac i Ganxo, fundada l'any 1999, s'encarrega de la gestió de les figures i les sortides, entre d'altres

activitats. Ballen cada any per la Festa Major i fan sortides a la major part de ciutats geganteres catalanes. També han anat a Andorra i França (Talteüll i Sant Hipòlit de la Salanca). Anteriorment organitzaven la Trobada de gegants del municipi el tercer cap de setmana de maig, tot i que posteriorment fou traslladada als dies de la Festa Major. En l'edició corresponent a l'any 2001, les Puntaires de Sant Hipòlit de Voltregà feren entrega del mocador de puntes de coixí que des de llavors gaudeix la geganta a la seva mà. El 3 de setembre de l'any 2006, per la Festa Major de Sant Hipòlit, els gegants es van casar en una cerimònia molt lluïda i amb els gegants de Taradell (Guillem i Tiburgeta) per padrins i els de l'Agrupació de Colles de Geganters de Catalunya (en Treball i na Cultura) com a testimonis. Actualment, durant el segon cap de setmana de maig, els gegants fan una sortida de l'escola bressol Mare Teresa al parc Mare Teresa Gallifa, i també participen a les festes dels barris del Pilar i la Gleva. Un dels esdeveniments destacats celebrat durant aquests anys va ser la pujada i ballada de gegants davant de l'ermita de Sant Martí Xic l'any 2004 (de fet hi han ballat dues vegades). Alhora, l'any 2016, la colla portà a la geganta Cànida a la jornada contra el càncer de mama a Barcelona, com a representant de la comarca d'Osona juntament amb la geganta de Cantonigròs.

Bibliografia

ANGLADA I ARBOIX, Emília (2008). Noms propis del Voltreganès. Vic: Eumo Editorial, Centre d'Estudis del Voltreganès, p. 41, 69, 121.

"Especial Caramelles - 89". 0,97 km2. La revista de Sant Hipòlit de Voltregà. Any II, nº 9, febrer 1989, p. 5.

SERRALLONGA, Joan; VILA, Assumpta; ESPADALER, Ramon (1986). Sant Hipòlit de Voltregà dins la història. Vic: Eumo, p. 162, 252.

Informació oral de Joan Puig i Lúdia Brachs [Entrevista: 31-01-2020].

[Http://www.santhipolitdevoltrega.cat/](http://www.santhipolitdevoltrega.cat/) [Consulta: 25-03-2020].

